

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Certiora præmittuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

pas, quippe in qua omnis moralitas radicatur: atqui libertas actibus externis non convenit intrinsecè, sed solum per denominationem extrinsecam à libero actu interno voluntatis: ergo parimodo ipsis convenit bonitas, vel malitia. Minor constat: quia membra externa & executiva virtus despoticè voluntatis imperio parent absq; ulla sibi proprià indifferentià.

Secundò: si bonitas moralis & acceptabilitas ad premium essentiale actui externo ratione sui & intrinsecè conveniret, tunc posset aliquis in vitus spoliari præmio essentiali; quotiescunque nimirum violenter impediretur ab aliquo opere bono externo: sed hoc est absurdum: neque enim dona gratiæ alicui arbitrii potestati sunt subiecta: ergo.

Dixi tamen: nullam bonitatem, simpliciter & in ordine ad premium essentiale, ab actibus externis superaddi: addunt quippe bonitatem, vel malitiam secundum quid, & in ordine ad præmium, vel pœnam accidentalem; veluti patet in aureola Martyrii, quæ non tribuitur propter solam voluntatem Martyrium sustinendi, sed propter ipsum Martyrii laborem & difficultatem specialem.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Obijces primò authoritatem D. Augustini & D. Th. Nam ille l. 13. de Trinit. c. 5. ait: Mala voluntate vel solà quisque miser efficitur, sed inferiori potestate, quàm desiderium mala voluntatis impletur. Et l. 22. contra Faustum c. 27. definit peccatum, dictum, vel factum, vel concupitum contra legem eternam. Angelicus Doctor quoque q. 72. a. 7. dividit peccatum, in peccatum cordis, oris, & operis: ergo non tantum actus interni, sed etiam externi nempe facta & opera, ut distincta à peccatis internis, rationem peccati adeòque peculiarem distinctamque malitiam obtinent.

Respond. ad 1. *Authorit.* Sensum non esse, quòd quis fiat miser alicujus malitiæ novæ accessione, sed partim quia actus internus externo conjunctus solet esse intensior aut diuturnior, partim quia actus exterior malorum effectuum miserias & vestigia post se relinquit, quæ non re-

linquit actus interior, uti sunt scandala, censura, major proclivitas ad malum, obligatio restitutionis, reatus majoris pœnæ accidentalis, &c.

Ad 2. & 3. *Authorit.* Respond. utraq; divisione hoc tantum indicari, quòd aliqua sint peccata, quæ solo actu interno continentur, & vocantur peccata cordis: aliqua verò, quæ etiam externè in verba vel opus prorumpunt, & vocantur dicta, vel facta, peccata oris & operis: quæ ipsa tamen non nisi ab actus interni malitià extrinsecus denominante formaliter mala sunt.

Obijcies ex ratione primò. Actus externi & interni vetantur distinctis præceptis, ut ex Decalogo patet: ergo habent distinctas malitias.

Secundò. Nisi actus externi haberent distinctam malitiam ab actus interni malitià, non essent necessariò in confessione explicandi: sed hoc est absurdum: ergo. Sequela probatur: Circumstantiæ solum aggravantes juxta communem & probabilem sententiam non sunt necessariò confitendæ: sed actus externus, nullam superaddens novam malitiam, haberet rationem meræ circumstantiæ aggravantis: ergo.

Tertiò. Malitia præsupposita actui interno est distincta à malitià actus interni: sed malitia actus externi est præsupposita actui interno: ergo. Minor prob. Malitia actus externi dat speciem actui interno, tanquam objectum ipsius; ideo quippe voluntas furandi est mala, & non è converso: ergo actui externo convenit specialis & distincta malitia.

Respond. ad 1. negando conseq. quia actus internus, v. g. concupiscentia uxoris alienæ, non ideo distincto præcepto prohibetur, quàm prohibetur ipsum opus externum adulterii quia habet peculiarem distinctamque malitiam, sed quia majori facilitate ruunt homines in ejusmodi peccata etiam interna.

Ad 2. nego sequelam, & quòd actus externus sit mera circumstantia: licet enim per solam denominationem extrinsecam à voluntate interna malitiam trahat, pertinet tamen ad ipsam substantiam actus, estque individuale complementum, in quo actus internus completur, & ultimo terminatur. Ad 3. distinguo min. ejusque probationem: malitia objectiva actus externi est præsupposita actui interno, eique dat speciem, concedo; malitia formalis, nego.

ARTICULUS VIII.

Quomodo ad bonitatem actus humani requiratur conformitas cum voluntate Divina?

SUMMARIUM.

1. Triplex modus habendi conformitatem cum voluntate Divina.
2. Non est obligatio conformitatis quamdiu voluntas DEI est ignota.
3. Neque cum voluntate consilii tantum.
4. Voluntas ut est natura, licetè dissentit à voluntate Divina in volitò materiali.
5. Voluntas humana tenetur conformari in volitò formali.
6. Non in volitò materiali.
7. Imò tenetur aliquando velle oppositum.
8. Dissensio in Beatis.
9. Tenetur tamen voluntas esse conformis divina voluntati in volitò materiali prout substans formali.
10. Qualem concordiam voluntatum requirat lex amicitia?

§. I.

Certiora præmittuntur.

PRæcipua bonitatis & rectitudinis moralis regula est voluntas divina, quippe per essentialitiam recta & sancta. Unde voluntas creata non potest

potest in suis actibus esse recta, nisi aliquo modo sit divinæ voluntati conformis. *Rectum cor habet* [inquit Augusti. in Pl. 32.] *qui vult quod DEUS vult.* Potest autem hæc conformitas haberi tripliciter. Primò, ut velimus, quod DEUS vult nos velle, idque vel consulendo, vel præcipiendo. Secundò ut velimus hoc ipsum quod DEUS vult, quæ conformitas dicitur esse in *volito materiali.* Tertio, ut velimus modum & rationem, sub qua DEUS aliquid vult fieri; & hoc est conformari divinæ voluntati in volito formali. Quibus positis

2. *Certum est primò:* quamdiu divina voluntas DEI non est nota, non esse obligationem, ut voluntas humana conformetur divinæ, quia nulla regula obligat, priusquam sit debite promulgata, sed ante noticiam divina voluntas homini non est debite promulgata: ergo.
3. *Certum est secundò:* non esse obligationem, ut homo velit, quod DEUS vult ipsum velle solam voluntate consilii, bene autem, quod vult ipsum velle voluntate præcepti; quia videlicet *teneatur homo in omnibus divinis præceptis obedire.* S. D. 2. 2. q. 104. a. 4. ad 3.
4. *Certum est tertio:* Possè non tantum appetitum sensitivum, sed etiam rationalem, h. e. voluntatem dissentire à voluntate divina in volito materiali, prout voluntas est natura sive inclinatio totius naturæ. Unde & Christus Dominus secundum voluntatem hoc modo consideratam refugiebat mortem, dicens: *Pater, si possibile est, transseat à me calix iste.*

Procedit ergo quaestio, an humana voluntas, circa alia motiva liberè operans, teneatur conformari voluntati divinæ in volito materiali, vel formali.

§. II.

Resolutio S. Doctoris.

5. **CONCLUSIO** S. Doct. hic q. 19. a. 10. est: *Voluntas humana teneatur conformari voluntati divinæ in volito formaliter, teneatur enim velle bonum divinum & commune, sed non materialiter.*
Ratio 1. partis est primò. Conformari voluntati divinæ in volito formali, est intendere sive formaliter sive virtualiter eundem scopum & finem, quem divina voluntas intendit, nempe suæ divinæ bonitatis, aliarumque increatarum perfectionum ostensionem: sed voluntas humana in suis operationibus ab hoc fine licitè discrepare non potest: ergo teneatur se divinæ voluntati in volito formali conformare.
Secundò. Omnis conversio in finem honestum, est quædam implicita saltem conformatio cum divina voluntate in volito formali; siquidem honestas creata est participatio honestatis & bonitatis increatæ: Atqui homo in omni sua operatione teneatur converti in finem honestum: ergo teneatur etiam se conformare divinæ voluntati in volito formali.
6. *Secunda pars probatur primò* authoritate D. Augustini in *Enchirid.* c. 101. dicentis: *Aliquando bonâ voluntate homo vult aliquid, quod*

DEUS non vult; tanquam si bonus filius patrem velit vivere, quem DEUS bonâ voluntate vult mori.

Probatur secundò ratione. Potest DEUS aliquid velle, quod per rationes æternas & universales DEO tanquam causâ universali perceptas apparet bonum, secundum particulares vero rationes, secundum quas creatæ voluntati representatur, apparet malum: sed hoc casu creatæ voluntas non teneatur conformari voluntati divinæ in hoc objecto & volito materiali, imò teneatur velle contrarium: ergo. E. g. Vult DEUS, parentem mori vel damnari ex fine universali licite cognito; non ideo filius licitè potest appetere mortem, vel damnationem proximam: sicut & iudex intuitu boni communis licitè vult occidere latronem, cuius tamen occisionem uxor aut filius, qui bonum privatum familiæ intuentur, licitè non potest appetere. Sic licitè petimus, & oramus, ut DEUS à nobis pestem, famem, bellum, morbum, frigus, aliæque mala avertat, imò S vult, ut ista velimus, & mediâ his operatione adhibeamus, & tamen hæc mala obdivinæ voluntatis altiorem finem intuentis immisione contingunt.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

Dices primò. Beati in celo conformantur divinæ voluntati non tantum in volito formali, sed etiam in materiali: ergo hoc idem facere debent viatores in terra: siquidem instrumur DEUM orare, *ut fiat voluntas ejus sicut in celo, & in terra.* Respond. negando consequentiam, & paritatem, quia Beati in patria cognoscunt divinæ voluntatis volitum materiale secundum rationes æternas & superiores, viatores vero solummodò secundum rationes particulares & inferiores.

Dices secundò. Non datur volitum formale divinæ voluntatis in abstracto, sed in concreto: ergo si creata voluntas teneatur esse conformis divinæ voluntati in volito formali, teneatur etiam esse conformis in volito materiali, quod unâ cum formali constituit integrum concretum volitum.

Respond. distinguendo consequentiam, teneatur esse conformis divinæ voluntati in volito materiali, quatenus illud subsistat formali, concedo; absolutè, nego. Quo eodem sensu petimus in oratione Dominica fieri voluntatem DEI sicut in celo & in terra.

Dices tertio. Lex amicitie requirit concordiam voluntatum: ergo creata voluntas nequidem in volito materiali debet discordare à voluntate divina.

Respond. ex S. D. q. 24. de verit. a. 2. ad 1. quod concordia voluntatum, quam præscribit amicitia, magis consistat in convenientia & conformitate quoad finem volitum, & rationem volendi, quam quoad ipsa volita, adeoque magis in conformitate ratione voliti formalis, quam materialis.